

Passat i futur dels col·legis professionals

Sílvia RIVA i GONZÀLEZ

Bona tarda a tots,

Em toca parlar després d'una jornada intensa en què la temàtica dels col·legis professionals ha estat abordada des de tots els vessants: des de l'òptica i la percepció de cada un dels col·lectius que ens han aprofitat a les particularitats que els han fet créixer en comú, des de la forma d'organització de cada un dels col·legis, des de la dimensió en el moment de la seva creació i la seva dimensió actual, des de la seva interacció amb les institucions i el seu paper organitzatiu i divulgatiu de la professió. I també han parlat dels problemes que els preocupen i dels reptes que els esperen. Experiències totes elles que expliquen una realitat, la realitat que cada un vivim en el nostre dia a dia quan exercim la nostra professió i prestem serveis utilitzant els coneixements que ens són propis.

Però també s'ha parlat dels col·legis com a eina de cohesió interna dels professionals d'un mateix ram o branca del saber i de com aquesta eina hauria de viure estretament vinculada al concepte de la formació continuada. En una societat que canvia minut a minut hem de concebre cada cop més la nostra professió des de la perspectiva de la formació constant. Antigament, la superació satisfactòria d'una càrrega lectiva homologada estatalment permetia l'exercici en un territori de la professió liberal. Actualment això es pressuposa, però necessita l'actualització, la complementació i la millora periòdica dels coneixements, mitjançant postgraus, màsters, seminaris o qualsevol forma d'intercanvi i adaptació de la informació. En aquesta important tasca de la formació continuada, el paper dels col·legis és cabdal a l'hora de liderar iniciatives de formació entre els seus col·legiats.

A Andorra tenim la sort de poder-nos impregnar de les influències que més ens interessin en cada moment; som petits i aquest element diferenciador ens ha de permetre, en tots els àmbits i també en aquest, situar-nos al capdavant dotant-nos dels mecanismes o coneixements que comprovem que funcionen arreu.

Un altre vessant interessant i innovador és el procés d'obertura econòmica que està vivint Andorra d'uns anys ençà, però sobretot des del mes de juny, quan va ser aprovada la Llei

10/12 d'inversions estrangeres. Girant la mirada quatre anys enrere, a Andorra ja s'aprovà una primera llei d'inversions estrangeres, però que es caracteritzava per contenir uns annexos en què es relacionaven les activitats que eren objecte d'aquesta primera obertura econòmica, però també les activitats a les quals els estrangers no podien accedir. Aquests últims mesos s'ha donat el tret de sortida perquè aquella primera diferenciació perdés tot el seu efecte i deixés pas al fet que tota persona física o jurídica, més enllà de la seva nacionalitat o residència, tingués l'oportunitat i el repte de dur a terme a Andorra una activitat econòmica.

No obstant això, un requisit molt important sí que conté, i és el de la reciprocitat. Un criteri que lluny del proteccionisme vol assegurar la igualtat d'oportunitats dels nostres nacionals i residents a la dels estrangers que es volen establir a Andorra. Tant o més important que permetre l'entrada de professionals a Andorra ho és assegurar que això té lloc si els andorrans poden establir-se arreu. Potser aquesta dada no hauria estat rellevant fa uns anys, però la dimensió i la diversificació dels estudis que els andorrans i residents a Andorra han anat cursant és massa important perquè el mercat laboral andorrà pugui oferir un lloc de treball en el qual es puguin desenvolupar les activitats en què s'han format. Per aquest motiu és important que puguin accedir en igualtat de condicions que els nacionals d'altres països a l'exercici de la professió liberal. La transformació que viu Andorra comença als anys cinquanta i es desenvolupa plenament al llarg de les dècades dels seixanta i dels setanta. I, aquesta transformació econòmica i social fa que en pocs anys el país deixi de viure del sector primari per viure del comerç, al mateix temps que es veu també la porta oberta per a la implantació de les professions liberals. El creixement demogràfic comporta la necessitat de comptar amb professionals de la salut, de l'advocacia, de l'arquitectura, etc., que han obert el camí a la resta de professions, la presència de les quals avui ha estat mostra de tot aquest recorregut.

En aquests primers temps, els professionals poden exercir quan acrediten la seva formació, el Govern reconeix la seva titulació i els autoritza a exercir perquè o bé són andorrans o bé resideixen al Principat des de fa més de vint anys. Aquests professionals de les branques esmentades (metges, advocats...) són els pioners en l'organització col·legial del col·lectiu. Atesa la sensibilitat social i el servei públic i necessari que presten, fan que el Consell General reguli i creï, mitjançant decrets (a l'època amb força de llei), el Col·legi de Metges i el Col·legi d'Advocats. I, concretament l'any 1977 s'aprova el Decret que havia de regular, en general, les professions liberals.

Fem un salt i ens situem a finals dels noranta i principis de la dècada del 2000, quan s'aprovaran les dues lleis de creació del Col·legi d'Arquitectes i del d'Agents de la Propietat Immobiliària. Un cop més fruit de l'adaptació de la llei a la realitat es regulen les professions que viuen un moment àlgid, econòmicament parlant. Però recordem que durant gairebé tres dècades, la regulació roman igual i, en canvi, es comencen a gestar molts dels col·legis presents avui dia a Andorra.

L'any 2000 també s'aprova la llei qualificada d'associacions que, a falta de regulació específica en la matèria, serveix de text referent també per als col·legis professionals.

I és vuit anys més tard que veu la llum la llei 6/2008 d'exercici de professions liberals, col·legis i associacions professionals. Aquesta llei és la resposta decidida no a crear un o diversos col·legis professionals, sinó a dotar el país d'una regulació marc d'aquest conjunt de professionals que constitueixen una part molt important del teixit productiu del país.

Durant molts anys, els col·legis creats *de facto* duen a terme la seva tasca i en una part molt important van impulsar i col·laborar en l'aprovació d'aquesta llei, organitzats en el Consell de Col·legis

Professionals. Aquest Consell reuneix els representants dels diferents col·legis i harmonitza la vida col·legial en conjunt, alhora que serveix d'interlocutor, per exemple, amb l'Administració.

És aquest any 2008 que podríem afirmar que acaba el passat dels col·legis professionals i comença el present. Un present en què la modernització normativa acompanya les ja formades estructures col·legials.

Aquesta llei marc preveu en un sol text la regulació tant de l'exercici de les professions liberals com la dels col·legis i les associacions professionals.

En els seus títols I i II, la llei estableix els principis generals i regula de manera clara l'accés a l'exercici, els requisits, les incompatibilitats, els drets i deures, entre els quals destacaria el deure de secret professional i les estipulacions dedicades a la lluita contra l'intrusisme. La nostra dimensió de país fa que el secret professional sigui una virtut molt preuada, i tot i que tradicionalment s'ha respectat, decididament era important, i més que en altres països més grans, preservar el silenci de la relació que ha unit professional i client.

El títol III és dedicat als col·legis professionals pròpiament. S'estableixen els criteris per a la creació, el règim de col·legiació, les regles d'incorporació, però també es regula el Consell de Col·legis i les funcions públiques dels col·legis. Els col·legis gaudeixen d'autonomia normativa, que expressen amb l'aprovació dels estatuts que els regularan, quina estructura orgànica tindran, com es desenvoluparà la vida democràtica, quin serà el règim disciplinari i les sancions dels col·legiats, etc.

El títol IV es dedica a les associacions professionals, que es diferencien dels col·legis en què dels segons en formen part aquells professionals que estan en possessió d'un títol oficial d'estudis acadèmics especialitzats reconeguts al Principat. En el cas dels primers, que desenvolupen activitats aplicant altres coneixements, la llei també preveu que es puguin organitzar de manera col·legiada amb una regulació més específica que la que oferiria la llei qualificada d'associacions. La llei crea i regula, en el seu títol V, el Registre d'aquests professionals, col·legis i associacions, i homologa també el Principat als països del seu entorn.

Després d'aquesta ràpida dissecció de la llei per capítols es pot dir que s'aporta una base de regulació als col·legis ja creats legalment però, el més important, s'estableixen les bases per a l'aprovació de les lleis que crearan la resta de col·legis de professionals d'Andorra.

I, després d'un lapse de temps d'ençà el 2008, amb no pocs canvis polítics, aquest passat mes d'octubre s'han aprovat les primeres lleis de creació dels col·legis professionals a partir de la llei marc del 2008; s'han creat els Col·legis d'Economistes, de Logopedes, de Farmacèutics, d'Enginyers i de Geòlegs, tots presents avui aquí.

Ben aviat el Govern entrarà a tràmit parlamentari nous projectes de llei impulsats pels mateixos col·legis, que veuran la llum «legal», perquè, de fet, cal recordar que fa anys que treballen.

Arribat a aquest punt i, com ja vaig apuntar en la defensa que vaig fer al Consell per a l'aprovació d'aquestes cinc lleis concretes, sortosament, la regulació dels col·legis no ha estat objecte de debat ideològic i polític amb el Partit Socialdemòcrata, ans al contrari, la sintonia va ser total dins la comissió per donar màxima celeritat a la seva aprovació.

El futur dels col·legis requereix, des del punt de vista normatiu, un pas més ambiciós: la regulació de l'àmbit material de les professions, és a dir, establir, determinar i compartimentar els àmbits d'actuació de cada col·legi per fer un segon pas decidit contra l'intrusisme i per assolir una millor regulació de les professions. Així es completarà un marc legal que ha anat acompanyant les professions liberals en el seu desenvolupament, pas a pas en el temps.

El futur del col·legis requereix també que es continuï impulsant les professions i el seu saber fer, la gran competitivitat i la professionalitat. Aquestes són virtuts que els professionals d'Andorra reuneixen i és per aquest motiu que en el canvi i la transformació de model econòmic que torna a viure el nostre país, com ho va fer als anys cinquanta, hi tenen un paper molt important. Andorra obre els seus ulls a l'exterior, i quina millor manera de fer-ho que des de la tranquil·litat de les coses ben fetes i com a ambaixadors del saber fer. Aquesta tranquil·litat és la que fa encarar als col·legis l'obertura econòmica com una expectativa d'enriquiment i no només com una font de competència. El mercat pròpiament regula la competència, ell serà el que decidirà si el nombre de professionals que ofereixen un servei és adequat en relació amb la demanda.

Les empreses que es vulguin establir a Andorra ja tindran la facilitat d'adreçar-se als col·legis creats que vetllen per cada una de les professions implantades al Principat i, en el cas de les empreses de sectors tecnològics, de l'educació i de les noves tecnologies de la informació i la comunicació (NTIC), hem d'acollir-les com a complement a la nostra oferta existent, ja que enriqueixen l'espectre andorrà i oferiran nous llocs de treball a joves que han seguit formacions massa específiques per poder treballar a Andorra.

Doncs per aquests motius i, deixant de banda que fa tot un dia que aprofundim en aquest món apassionant que són els col·legis de professionals, s'ha pogut articular un missatge sense basar-lo en l'estat de crisi mundial que ens envolta. Però no l'obviaré ja que m'ajudarà enormement a cloure aquesta intervenció.

I m'ajudarà a cloure-la en positiu, ja que malgrat la crisi global, potser una mica més esmorteïda a Andorra que en altres països veïns, però igualment dura, tots els col·lectius han de fer pinya, perquè només units s'aconseguirà l'impuls necessari per accelerar-ne la sortida. I dic accelerar perquè, malauradament, el recorregut per sortir de la crisi no depèn només dels col·lectius de professionals o del sector del comerç, ni tan sols dels governs. Tots hi hem d'ajudar perquè el que sí que sabem és que si no tenim aquesta actitud proactiva la situació serà pitjor.

Molts han estat els representants dels col·legis que han alertat sobre l'estat del sector que els competeix i molts són els col·legis que posen en marxa iniciatives per reactivar-lo. Doncs aquest potser és el futur immediat d'alguns d'aquests sectors tocats ara per ara per l'economia, com podria ser la construcció i tots els professionals que hi treballen, arquitectes, enginyers tècnics i superiors, etc. Però la capacitat de lluita i el seu gran capital faran que aquest sigui només el futur immediat i que aviat puguem veure tots el futur d'Andorra com aquell lloc en el qual tots tenim una oportunitat com fins ara, però amb la solidesa d'haver-nos transformat i d'haver creat un model més ric i plural, més sòlid, amb una base capaç de sustentar-nos de manera més estable fins i tot en els futurs moments de crisi... que d'aquí a tres o quatre generacions potser tornarà a tocar a la porta.

No vull acabar i acomiadar-me sense felicitar i agrair a la Societat Andorrana de Ciències l'organització d'aquesta interessantíssima jornada i l'oportunitat que m'ha donat d'acompanyar-vos avui aquí. Moltes gràcies.

Sílvia RIVA i GONZÁLEZ,

consellera general del Grup Demòcrata
i presidenta de la Comissió legislativa d'Interior